Motion

1982/83:789

Kerstin Anér

Sammansättningen av de etiska nämnderna för djurförsök

Djurförsök är i Sverige underkastade en prövning och rådgivning genom etiska nämnder sedan några år tillbaka. Dessa består av en tredjedel forskare, en tredjedel försöksdjurspersonal och en tredjedel lekmän.

Åsikterna är något delade om vad dessa etiska nämnder har för uppgift. Formellt kan de inget förbjuda, bara avråda, men hälsovårdsnämnderna bör ta hänsyn till vad de säger. Det finns forskare som anser att nämnderna är till för att ge forskarna råd och stöd samt att sprida förståelse för djurexperiment bland allmänheten. Djurvänner av skilda kategorier anser att nämnderna bör ha till uppgift att dels se till att så få plågsamma djurförsök görs som möjligt, dels att bidra till att allmänheten får veta hur experiment verkligen går till och i vilken utsträckning.

Som motionär i ärendet ansluter jag mig huvudsakligen till den senare synpunkten. Ju färre plågsamma djurförsök som görs, dess gladare är jag, och allt som kan bidra till detta hälsar jag med glädje, inkl. att försöksdjuren blir allt dyrare, så att man använder färre av dem.

Frågan är då hur de etiska nämnderna skall vara sammansatta så att detta ändamål bäst uppnås. Jag vill peka på att de forskare som tillsätts bör vara inte bara sådana som själva håller på med djurförsök utan även sådana som ägnar sig åt alternativa former av forskning samt sådana som studerar djur ur etologisk synpunkt eller på annat sätt intresserar sig för djuren för deras egen skull, inte för hur de bär sig åt under extremt obehagliga och onaturliga förhållanden.

De representanter för försöksdjurspersonalen som tillsätts bör i möjligaste mån komma från så spridda arbetsplatser att det alltid finns någon som *inte* har någon anknytning till de forskare vars experiment skall bedömas.

Erfarenheten av de år som de etiska nämnderna fungerat har visat att i motsats till vad forskarna från början trodde, är det lekmännen som visat störst intresse och fått igenom modifikationer av försöken. Lekmännens (förmodligen) sämre kunskaper har alltså inte hindrat dem från att aktivt sätta sig in i frågorna och med framgång föreslå andra sätt att hantera djuren.

I de fall då omsättningar förekommit, har det i regel enbart varit lekmän som röstat nej till försöken – några få av dem. Det finns forskare som anser att det är ett misslyckande för nämnderna, om de måste gå till omröstning. Detta är en synpunkt jag som motionär ingalunda kan dela.

En hearing om plågsamma djurförsök som hölls i Strasbourg 8–9 december av kommittén för vetenskap och teknik i Europarådet visade att en stor

mängd alternativa metoder att göra experiment eller tester nu håller på att komma fram, och att det på allt fler områden är möjligt att låta bli att använda djur eller åtminstone att plåga dem. Dessa möjligheter måste tillvaratas och aktivt föras fram. Det är min övertygelse att så sker bäst om lekmän resp. forskare som specialiserat sig på djurforskning utan experiment och experiment utan djur får en starkare ställning i de etiska nämnderna. Fördelningen bör alltså inte vara låst vid den tredelning som hittills fått råda, under en period som bör anses som en period av prövning och försök, inte något som skall lägga fast nämndernas utseende för all framtid.

Med hänvisning till vad i motionen anförts hemställs

att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad i motionen anförts om en förändrad sammansättning av de etiska nämnderna för djurförsök.

Stockholm den 20 januari 1983

KERSTIN ANÉR (fp)

mineb/gotab Stockholm 1983 73447